

tünk meg, aki azonban mindvégig a legnagyobb tárgyilagossággal készíti feljegyzéseit a környezetében látottakról, bár ezeket gyakran kísérik szarkasztikus megjegyzések is. A Szerémségben, ahol a *Kiaibelia vitifolia*-t találta meg. Beocsin mellett levő Rakovác-i görögkeleti kolostorral kapcsolatban például így ír „... a szőlőtermelés a legkitünőbb keresetforrása a rakováci kolostornak, amely csupán 7 naplopót táplál.” A zirci apátság szerzeteseiről pedig eképpen referál: „A jelenlegi prior magyar, Szabady László nevű tiszteltre méltó, derék férfi. A többiek részben Magyarországról, részben osztrák államokból részben Porosz – Sziléziából valók. A németeknek és a magyaroknak kell a lelkesi és az egyéb nehéz hivatalokat ellátni. A sziléziaiak ellenben tudatlan, alatomos, durva legények, akik csak azért vannak ott, hogy tönkjék őket, hogy dorbézoljanak, a magyar parasztok verítékét felemésszék, előjáróikat, különösen ha azok magyarok, kinnzák és az ország pénzét kilopják.” Impressziói, érzelmileg átítatott gondolatai azonban leginkább azon leveleiből derülnek ki, melyeket Waldstein grófnak címzett, akivel mindvégig intenzív levelezésben állt. Naplói, levelezése egyébként a Magyar Nemzeti Múzeum Széchényi könyvtárának tulajdonában vannak, túlnyomó részük a Természetudományi Múzeum Növénytárban van letétbe helyezve.

Az életút vége

Bár szép küllemű embernek tartották, élete alkonyára megtépázott egészsége fizikumát is kikezdté. Élete utolsó hét évében így már hosszabb botanikai felfedező utakra nem is indult, bár rövidebb utakra azért még vállalkozott. Egyre súlyosbodó betegségére hivatkozva utolsó máramarosi útjáról hazatérve 1815 nyarán benyújtotta nyugdíjazás iránti kérelmét. 1816 elején nyugalomba vonul. Egyre súlyosbodó betegsége a munkájában is mindinkább korlátozza, a vég rohamosan közeledik. Vesebajából származó vízkórság, a belek és a hólyag idült lobosodása és más súlyos bajok következtében 1817 telén hunyt el. Halálát a nemzetközi tudományos közélet és az egész magyar társadalom nagy megrendüléssel fogadta. Landshuti barátjának az 'Österreich's Flora írójának, Joseph August Schultesnek fia írja „*Még gyermek voltam, amikor a megboldogultat néhány nappal halála előtt életemben először láttam és ő kínzó fájdalmi közepette engem mosolyogva megáldott, amikor kezét megcsókoltam. A jóság, mellyel ő a sír a szélén engem fogadott örökké felejthetetlen marad számomra.*”. A Váci úti temetőbe temették, mely egykoron a mai Nyugati Pályaudvar területén volt. A temető és vele együtt a sír a városrendezés során megsemmisült. Sirkövének hosszú sírfeliratából egyetlen mondat ma is olvasható az Illés utcai Fűvészkert síremlékén: „*Gaude Hungaria, quae talem tulisti!*” (Örvendj Magyarország, aki ilyen fiat adtál a világnak).

Höhn Mária

Nyelvőrségen

175 éve született Szarvas Gábor

„Születtem 1832. március 22-én Adán, Bács megyében, anyámtól. Apám törvényes, céhbeli kovács volt, anyám kovácsné. Laktunk a nagy kocsmának vizávi, amelynek bora, amint emlékszem, híres volt Tisza-víz-ízéről” – írta Szarvas Gábor önéletrajzában. Születésének időpontjához is volt egy tréfás megjegyzése: „Abban a pillanatban születtem, amikor Goethe fölkiáltott: »Meht Licht!».”

Szarvas Gábor hatéves volt, amikor anyja kívánságára Bajára költöztek. Itt végezte el a ferences rendiek vezette gimnázium hat osztályát 1842 és 1848 között. A tanítási rendszer nemzeti, hazafias irány követett, és nem csoda, hogy 1848-ban a tizenhat éves fiatal nemzetőrnek jelentkezett. Szolgálatra azonban nem tartották alkalmasnak, így folytatta tanulmányait. A bencéseknel tanult, de négy év után kilépett a rendből. Orvos szeretett volna lenni, mégis engedett barátai rábeszélésének, és jogot kezdett tanulni, de betegsége miatt abbahagyta tanulmányait.

A bajai gimnázium tanárának, Klamarik Jánosnak tanácsára a tanári pályát választotta, s ő beszélt rá, hogy szaktárgyul a klasszika-filológiát válassza. Másfél évig Egerben tanított, azután visszakerült Bajára, majd miután kedves tanárait – köztük Klamarikot is –, a Bajai Közlöny körüli bonyodalmak miatt, melynek szerkesztésében Szarvas Gábor is részt vett, eltávolították állásukból, ő sem maradt tovább a gimnáziumban. A szabadkai gimnáziumba kérte felvételét, de nem vették fel. Pozsonyban azonban rendes tanári állást kapott.

Ekkor még a szépirodalom vonzotta, drámaírással próbálkozott, és két vígjátékát elő is adták, de nem aratott velük sikert. Hetilapot is indított Pozsonyi Lapok címmel, vállalkozása azonban nem sikerült, a lapnak csak két száma jelent meg.

Első nyelvészeti tárgyú munkája, a *Magyartalanságok* a pozsonyi főgimnázium Értesítőjében jelent meg 1867-ben. Ez a munka meghatározta további tevékenységét, ugyanis annak ellenére, hogy nem új kérdésekkel foglalkozott, munkáját kedvezően fogadták, és még ugyanabban az évben közölte a Magyarország című politikai hetilap is, és az Akadémián is felfigyeltek rá. Mottója egy Budenz-idézett: „Nyelvrontó utáncók, kik saját nyelvök eredeti szavaival is rosszul élnek, legelőbb a literátus emberek közt szoktak támadni.” Az értekezés a nyelvi hibákat, idegenszerűségeket veszi sorra, hogy hozzájáruljon a korabeli nyelvben „buján tenyésző gyom” kiirtásához. A „nyelvparaziták”-nak két csoportját határozza meg: „szó- és mondatszőrnyeket” sorolja fel, melyek jó része szerinte a latin nyelv szolgálai utánzásából fejlődött ki, az okokat pedig abban látja, hogy az új írónemzedék egyrészt gyorsan ír, és nem ügyel a minőségre, másrészt rossz a fordítás módszere (vagy szóról szóra fordítanak, vagy a gondolatok hű visszaadására törekednek, miközben vétenek a nyelv „szent és sérthetetlen” sajátosságai ellen). Ebben a tanulmányában tűnt fel először a „nyelvörtség” lehetősége.

Az Akadémia pályázatára készült és Marczibányi-jutalomban részesített nyelvtörténeti munkájában, *A magyar igeidőkben* szintén alkalmat talált, hogy véleményt mondjon a korabeli nyelvvállalatról. Még a pályázati szövegben találtakat sem tartja elfogadhatónak, í. hogy „tekintettel a legújabb kor iránytani fejleményeire” mutassák be a pályamunkák a magyar igeidőket, ugyanis a nyelvben csak ingadozásokat lát, a korabeli irodalom – mondja –, nem vall semmit, nem tanúskodik semmiről, visszasságot tükröz. Az elemzett tizenegy igealak közül hétnek (*ír, ira, irt, irand, ír vala, irt vala, írni fog*) nem csak létezési jogát, hanem értékét is kimutatta, a többi négyet (*ira vala/ volt, irt vala/ volt, írni fogott és irandani fogott*) a fenti hét közül egyik-másik egyenértékű alakjának tartja. Következtetésként Toldy Ferencnek egy Révai Miklósról írott szövegéből idéz, melynek lényege, hogy a nyelv törvényeit nem egy kor ingadozó nyelvszokásai alapján kell megállapítani, hanem a nyelv történetéből és a nyelvemlékekből, továbbá hogy a nyelv törvényeinek visszaállításával állhat helyre a nyelv épsége és tisztasága. A régi magyar nyelv normaszerepének túlhangsúlyozása, az élő nyelvnek kívülről történő szabályozása, az ősi romlatlan nyelv gondolata Révai felfogásának továbbélése.

1869-ben Szarvas Gábor a pesti főgimnázium rendes tanára lett, három évvel később pedig a Magyar Nyelvőr szerkesztőjévé nevezték ki. A folyóirat első számában *Mit akarunk?* címmel közölte programját, amelyben hangsúlyozza a helyesség visszaállításának szükségességét, ami azt jelentette, hogy hadat üzent a nyelvújítás szabályellenes szóalkotásainak és az idegen nyelvek hatására keletkezett kifejezéseknek, tervezte továbbá egy tudományos nyelvtan előkészítését, ami egyben azt is jelentette, hogy tisztázni akarta a még meg nem oldott kérdéseket. A kutatások területéket a történeti nyelvészetet, a népnyelvet, az újabb irodalmat és – ma úgy mondanánk – az élőnyelvet határozta meg.

Korának valamennyi ismert tudósát ott találjuk munkatársai között. Már az első számban publikált például Budenz József, Hunfalvy Pál, Volf György, Ponori Thewrewk Emil, Balassa József, Fogarasi János, Greguss Ágost és Simonyi Zsigmond. Arany János is írt a Nyelvőrbe, a szörendről például, de nyelvjavítókat cikkeket is közölt.

A Szarvas Gábor szerkesztette számok tartalma gazdag volt, és minden bizonnyal izgalmas olvasmány a nyelv iránt érdeklődők számára, ugyanis a változatos témájú és a nyelvi ismereteket gazdagító cikkek, tanulmányok mellett vitacikkek is helyet kaptak bennük. A szerkesztő ugyanis szerette az élénk vitatkozást – ha az tanulságos volt –, mert ettől is várta az elvek tisztázását. Nem félt a szenvedélyes harctól sem, az sem bántotta, ha őt támadták, közölt esipős, gúnyos bírálatokat is, de ezekre rendre válaszolt is. Többek között ezt írja: „Mindenkor készen állunk tudományos vitatkozásba bocsátkozni, sőt szeretjük provokálni is, ha reméljük, hogy nyelvünkre haszon származik belőle.”

Szarvas Gábor nem volt az új szavak ellensége, jól látta, hogy alkalmazásuk „forgalomba tételük” elkerülhetetlen, sőt, szükséges is. A műveltséggel kapcsolatos szavaknak két forrása az átvétel és a szóalkotás. A tudomány nyelvben helyesebbnek tartja az általánosan ismert idegen szavak használatát, tudományon kívül azonban nem látná szívesen őket, s „ha valamely fogalomra nem volna járatos, meghatározott szavunk, iparkodjunk, hogy a hiány mennél előbb pótolva legyen”.

A szóalkotáskor azonban fontosnak tart néhány elvet, í. hogy a szó magyar legyen, és ne legyen kores (kores szavaknak az olyanokat tekint, melyek nyelvünk törvényeinek mellőzésével készültek), fedje az idegen szót, és forrása tiszta és eredeti legyen. Ez a forrás pedig a régi irodalom és a népnyelv. Tehát csak a rosszul alkotott szavak ellen emeli fel szavát. Csakhogy az ilyen szavakat is már befogadta

a beszélőközösség. Ennek ellenére jelszava lesz, hogy „vasat a rossznak!”, bár azt is megjegyezte, hogy olykor szükség van a helytelenül alkotott szavakra, s ezeket használni is kell – legalább egyelőre, de a bírálatok azokra a szavakra vonatkoztak, mondja, melyek szükségtelenek és egészen feleslegesek. A nyelvben kereste a feleleteket arra, hogy mi a helyes, ezért tartotta szükségesnek alapos vizsgálatát, s ezért szorgalmazta a nyelvemlékek kiadását, a nyelvtörténeti szótár elkészítését és a néprajvi adatok összegyűjtését.

A nyelvjavítást intézményes keretek között oldotta meg. 1874-ben felhívást jelentetett meg a folyóiratban, melyben felszólította a nyelv barátait, hogy vegyenek részt a közös tanácskozásokon, melyek célja a nyelvi visszasságok kimutatása, a helyes magyarság megállapítása, a közös megállapodás és a megállapított tételek elfogadása és terjesztése. A tanácskozásokat az Akadémiai Körben tartották minden hónap utolsó szombatján. A tanácskozásokon jelen voltak a lapok szerkesztői, a tudósok közül Ballagi Mór és Fogarasi János, az írók közül Gyulai Pál. A Nyelvőr negyedik évfolyamától a *Hibás szók és szólások javítása* rovatban tette közzé a „kárhoztatott” szavakat és kifejezéseket. Elvei világosak: „Általában véve hibás minden olyan újabb keletű szó, amelynek megvolta akár jelentés, akár alak tekintetében, egészére vagy csak egyik tagjára nézve is magából a nyelvből világosan nem igazolható”, továbbá csak olyan újonnan alkotott szavak jogosultsága fogadható el, melyek jelentése tiszta, átlátszó, a képzők pedig olyan szerepűek legyenek, „amelyeket a nyelvszellem eléje szabott, s ezt a határt szándékosan sehol és soha át ne lépjük”.

Kezdetben a társalgásai nyelv kifogásolt szavait veszik sorra, és helyettük újakat javasolnak. Az elveknek megfelelően helytelennek minősül például a *rakpart*, mert igetős összetétel, az *idény*, mert holt képzővel van képezve, a *-da/-de* képzővel alkotott szavakat kivétel nélkül rossznak tartja, a *pamlag* azért kifogásolható, mert alakja is és jelentése is ismeretlen, a *cím* azért, mert a *címérből* alkották, és sorolhatnánk tovább a példákat, mert van belőlük jócskán. Nem csoda, hogy a már közismert szavak elmarasztalása sokakat nem lelkesített. Szarvast azzal vádolták, hogy az új szavak ellensége. Nem győzi hangsúlyozni, hogy alaptalan a vád, hogy minden új szót „kárhoztatnak”, sőt azt is elismeri, hogy vannak olyan helytelen szavak, melyeket „a kiküszöbölendő sorába iktatni nem lehet”.

A Nyelvőrben zajlott vita egyik kulcsszava a nyelvérzék volt, melyre a neológusok hivatkoztak, az érveléseket azonban Szarvas Gábor nem fogadja el, azt sem többek között, hogy a nyelvérzék elveti a

rosszul alkotott szavakat. S ha elfogadhatónak tartaná is, hogy a szóalkotás első kelléke a nyelvérzék, ez csakis a helyes nyelvérzékre vonatkozhat. S próbára teszi a nyelvújítók nyelvérzékét. Kazinczyt sem kíméli, de megjegyzi az is, hogy sok szavát nem érheti kifogás, mert jobbak, mint azok, melyeket újabban helyettük használnak.

A nyelvűvelő folyóirat alapításakor nem különbözött az irodalmárok és a nyelvészek programja, de négy évvel azután, hogy Szarvasék meghatározták, melyek a hibás szavak, az összeütközés a két tábor között elkerülhetetlen volt. S most már akörül folyt a vita, hogy mekkora ereje lehet az ízlésnek, a széphangzásnak, a nyelvszokásnak: hol kezdődik a nyelvszokás, mi a jó ízlés, kiknek van jó ízlésük, kik képviselik a helyes nyelvérzékét, mi a teendő akkor, ha a közszokás, az ízlés és a nyelvérzék harcba szállnak egymással. Szarvas Gábor következetesen kitarított a meghirdetett elvek mellett, és úgy ítélte meg, hogy a szóalkotások bírálatakor nem jöhet számításba a nyelvi erőszakosság korában devalválódott irodalmi nyelvérzék. Csak arra a nyelvérzékre alapozhatnak, amelyet a népnyelv tolmácsol, és akkor járhatnak helyes úton, ha a történeti és összehasonlító nyelvtudományt hívják segítségül. Ki kell tehát mutatni a nyelv törvényeit, mert ezek alapján állítható vissza a helyesség. A törvényesség tanúinak soraiból tehát kizárta a korabeli irodalom nyelvét. Mi más is lehetett erre a válasz az írók részéről, mint az, hogy elvitatja az irodalomtól a nyelvűvelés jogát. A válaszra Szarvas Gábor így reagál: nem a nyelvűvelés jogát, hanem a nyelvrontás jogát vitatták el. Az 1880-as évek végén a pótolhatatlanság kérdése körül alakult ki vita.

Szarvas Gábor nyelvűvelésének fő sajátja az volt, hogy a nyelv törvényeit adottaknak, változatlanoknak tekintette, melyek függetlenek az embertől és a társadalomtól, mint a természet törvényei. Csak részben jutott el addig a gondolatig, hogy a nyelv a társadalomban születik, a társadalmi használatban alakul át, s a használat során új nyelvi törvények jöhetnek létre.

Bár az is igaz, hogy nem minden nyelvi jelenség megítélésében tévesztette szem elől az élőnyelvet. Az íkes ragozással kapcsolatban már az új szokás kialakulását, új törvény létrejöttének lehetőségét is megemlíti. És általánosít is: „Idők folyamán alak és jelentés kisebb-nagyobb mértékben újabb megújabb módosulásokon megy keresztül: a szó- és mondatkapcsolatban uralkodó törvény, mely hosszú ideig parancsoló volt, egyszerre bomlani kezd, helyébe új szokás lép. S idővel törvénné válik. Szóval, ami még tegnap rendellenesség volt, egyszer szabállyá válik, s megfordítva.”

Szarvas Gábor nyelvűvelő mozgalmának jelentősége vitathatatlan. A nyelvűjítés „torz” szavai és a német mintájú idegenszerűségek ellen küzdve a természetes, könnyen érthető nyelvhasználatot védte, a magyaros szerkesztés rangjának visszaállításáért szállt sikra, és hozzájárult ahhoz, hogy a sajtó, a tudomány és az irodalom nyelve magyrosodott. És ami szintén fontos volt: Szarvas Gábor (és mozgalma) fölkelte a nyelvi lelkiismeretet, bevitte a köztudatba, hogy milyen szerepe van az intézményes nyelvűvelésnek. Németh G. Béla szavaival élve „[a] századvégi ortológia szerepét, jelentőségét tehát itt, ezen a ponton kell megragadni. Nem elveikben, hanem abban a funkcióban, amelyet mozgalmuk [...] a magyar társadalmi-szellemi életben betöltött”.

Szarvas Gábor helyesírás és helyes ejtési kérdésekkel is foglalkozott, és javaslati is voltak az írásmóddal kapcsolatban (összekapcsolta a fonetikus és az etimológiai írásmód elvét, olyan helyesírást vezetett be folyóiratában, mely több szempontból eltért az akadémiai előírásoktól, például a c-z helyettesítik, csonkított kettőzést alkalmaznak stb.), nyelvjárási gyűjtőutakon is járt (Göcsej, moldvai csángók, Szlavónia) és szókinészvizsgálatokat is folytatott.

A szókinész eredetével kapcsolatos megállapításai közül érdemes néhányat felidézni. Fontosnak tartotta ugyanis a szókinész két rétegének, az eredeti magyar szavaknak és a jövevényszavaknak a megvilágítását. Tévedünk, ha úgy gondoljuk, hogy ezek olyan kérdések, amelyek miatt nem érhetők támadások, bírálatok. Meg kellett küzdenie sokak nemzeti hiúságával, azokkal, akiknek nem tetszett annak kimutatása, hogy a magyarok idegen népektől tanultak műveltséget, és vettek át tőlük olyan szavakat, amelyeket már nem érzünk idegeneknek. Nem kímélte a Czuczor–Fogarasi-szótár szófőjtő részét, és Brassai Sámuel sem, aki szerint a „Nyelvőr hősei abban járnak tüzetesen, hogy szegényítsék nyelvünket”. Adatokkal bizonyította, hogy a Halotti Beszédben is vannak szláv szavak, amellel érvelt, hogy a kölesönös érintkezés következtében a magyarok közül sokan megtanulták a szláv nyelvek valamelyikét, és sok új, addig ismeretlen tárgy nevéit vették át a szlávoktól, s hogy a tudomány célja, hogy felderítse, mi az igazság, „s e cél elérésében egyedüli kalauza, vezére az értelem és okszerűség, a szív és érzelem a tanácsadók sorából ki van zárva, s e munkálkodásban nem vehet részt”. Egyik utolsó munkájában a német jövevényszavakkal foglalkozott, ezt Melich János megjegyzéseivel közölte a Nyelvőr 1897-ben. Etimológiai kutatásairól Balassa József elismerően nyilatkozott: „Széles látóköre, éles ítélő-

képessége ott is meglátta az összefüggést, ahol az idők viszontagságai már elhomályosították. Szellems előadása élvezetes olvasmánnyá tette ezeket a cikkeket.”

Őt bízták meg a *Nyelvemléktár* kiadásának vezetésével is (Budenz Józseffel és Szilády Áronnal együtt), és Simonyi Zsigmonddal együtt készítette, szerkesztette a *Magyar Nyelvtörténeti Szótárt* (a három kötet 1890–1893 között jelent meg). A nagy munkát, a szerkesztést felesége segítségével végezte, ugyanis 1879-ben szembetegség támadta meg, és elveszítette látását. Álljon itt egy idézet felesége, Harrer Paula visszaemlékezéséből: „Milyen munka lehetett pusztán hallás után össze nem függő mondatokat megjegyezni, kategóriákba sorolni, a sorrendet meghatározni, a homályos jelentéseket megállapítani, a hiányos idézeteket kipótolni stb. stb. – És micsoda gyötrelmem: soha egy sorát sem látni ennek a munkának.”

1881-ben vonult nyugállományba. 1890-ben érdemei elismerésül királyi tanácsosi címet kapott. 1892-ben a helsingforsi Finnugor Társaság külső tagja lett. A Magyar Tudományos Akadémia levelező, majd rendes tagjává választotta. 1895. október 12-én hunyt el. Bár szervezetét megviselte a betegség, ebben az évben még jelentkezett vitacikkkel, tudományos fejtegetésekkel. Ekkor írta a *Hazafiaskodás a nyelvtudományban* című írását, és helyreigazításokat, magyarázatokat is közölt, és válaszolt az olvasók kérdéseire. Halála előtt öt héttel a folyóirat szeptemberi számát még megszerkesztette. A *Nyelvőr* a novemberi számban közölte a *Magyartalanságokat*, s ekkor jelent meg önéletrajza (*A hetvenes évekből*) és *A három tanács* című önéletrajz-töredéke.

Szarvas Gábornak Vajdaságban kultusza van. 1970-ben tartottak először Adán Szarvas Gábor Nyelvművelő Napokat (ebben az évben került Adára Szarvas Gábor hagyatéka). Kezdetben kétévente, majd háromévenként rendezték meg a napokat. Az 1980-as években politikai okokból Adán betiltották a rendezvényt, a tudományos tanácskozást ekkor az újvidéki Bölcsészettudományi Kar keretében működő Magyar Nyelv, Irodalom és Hungarológiai Kutatások Intézete szervezte meg. Ma a kultusz életője az adai Szarvas Gábor Nyelvművelő Egyesület, mely 1993-ban alakult meg, s ettől kezdődően minden év októberében megrendezésre kerülnek a Szarvas Gábor-napok.

A program része a játékos nyelvi vetélkedő az általános iskolások számára, melyre 25–30 vajdasági iskolából és Magyarországról meg Erdélyből is jelentkezik mintegy 50–60 versenyző. 1991 óta a középiskolások beszédművészeti vetélkedőjét is megrendezik. Minden év februárjában pályázatot hirdet meg az egyesület nyelvművelő témakörben általános iskolások, középiskolások és felnőttek számára. Az eredményhirdetésre a rendezvényen kerül sor. A harmadik napon kerül sor Szarvas Gábor mellszobrának megkoszorúzására. A szobor Almási Gábor szabadkai szobrászművész alkotása, 1972-ben lepelték le. A szoboravató beszédet Bárcai Géza tartotta. Örömmel szolgál, hogy minden évben egyre több a koszorúk és a koszorúzóik száma. A tudományos tanácskozásokon magyarországi és vajdasági nyelvészek tartanak előadást. Eddig több mint száz nyelvész előadását hallgathatta meg a rendezvény közönsége. A rendezvény része a tematikus kiállítás is, amely anyanyelvünk és a vele való foglalkozás múltjának megismerését szolgálja.

Az adai egyesület 1995-ben a rendezvény 25 éves jubileuma alkalmából Szarvas Gábor-éremet alapított, melynek átadására a Nyelvművelő Napokon kerül sor. Azok részesülnek ebben az elismerésben, akik kisebbségi viszonyok között a magyar nyelv és kultúra ügyeiért fáradoznak.

Az irodalmi esteken és előadóesteken neves hazai és külföldi vendégművészek mutatkoznak be.

A Szarvas Gábor Nyelvművelő Egyesületnek Ada Község Képviselő-testülete 2006-ban Érdemrendet adományozott sokéves tudományos munkájáért, a magyar nyelv és kultúra ápolásának területén végzett sokoldalú tevékenységéért.

Láncz Irén